

LIEFDE IS ...

1. Een weergaloze vlucht

Eigenlijk moet je niet over liefde praten,
je moet liefde doen,
ook moet je niet over liefde schrijven,
tenzij in een gedicht
de woorden krijgen vleugels
en de liefde neemt je mee
in een weergaloze vlucht

Om te beginnen enkele gedichten. De eerste licht ironisch, de tweede zacht en teder:

Logisch

'Ken jij dat stel daar?'

'Jazeker. Die zijn op
huwelijksreis.'

'Op huwelijksreis? Ze
zien er anders helemaal
niet zo happy uit.'

'Ze zijn ook al op de
terugreis.'

(Jules Deelder)

ik noem je bloemen etc.

ik noem je: bloemen

ik noem je: merel in de vroegte

ik noem je: mooi

ik noem je narcissen in de nacht
waarover heen de wind strijkt
naar mij toe

ik noem je: bloemen in de nacht
(Jan Hanlo)

Of een sterk lichamelijk gedicht:

Hooglied 1:15, 16, 17 en 2,7.

Hij

Je bent zo mooi, vriendin van mij,
je bent zo mooi!

Je ogen zijn duiven.

Zij

Wat ben je mooi, mijn lief,
wat ben je bekoorlijk.

Het groen is ons bed,
de balken van ons huis zijn ceders,

de binten zijn cipressen.

Hooglied 2,7

Zij

Meisjes van Jeruzalem,
ik bezweer je bij de gazellen, bij de hinden op het veld:
wek de liefde niet, laat haar niet ontwaken
voordat zij het wil.

2. Gave, opgave, overgave

Drie gedichten, ironisch, teder en hartstochtelijk. Ik concentreer me even op het laatste gedicht, op het Hooglied. Liefde is een gave en een opgave en vraagt om overgave:

Liefde is een gave, een geschenk. Twee mensen vinden elkaar. Over wereldzeeën heen, opeens dat moment, die blik in elkaars ogen, vlinders in je buik. Te midden van duizenden opeens die ene, *jij!* De eerste aarzeling, stapje voor stapje, de nadering, *nog meer jij!* De hunkering, zoekende lippen, de aanraking, het genot, *alleen maar jij!* ... zoeken en in elkaar opgaan. Ook zoeken naar de kern van dit geschenk. Noem het LIEFDE, of Oorsprong - schroom niet om het allerdiepste woord dat mensen kennen te noemen - Naam die jouw naam omvat, Eeuwige, Barmhartige, God, Levensgeheim. Naam vol hartstocht en passie, drive in je leven, de spirit in je bestaan.

Liefde is een opgave. Liefde is hard werken, omdat liefde het leven zelf is. En ons leven zelf is vaak hard en onverbiddelijk. Een bus in een tunnel, 26 doden, een ziekte die je overkomt, relaties die gaan knellen. Dan gaat het leven haperen. En oh, wat hebben we dan de zegen nodig, de aanwezigheid van LIEFDE, van het Levensgeheim dat ons behoedt voor cynisme en wanhoop. O zeker, alle geliefden weten het, liefde is naast dat ze gave is ook een opgave.

We lezen: *>wek de liefde niet, laat haar niet ontwaken, voordat zij het wil.* = (Hooglied 2,7). Nog twee keer staan deze woorden in het Hooglied (3,5 en 8,4). De schrijver wil blijkbaar alle valse romantiek bij LIEFDE vandaan halen. Niet wij zelf leven de liefde, maar LIEFDE leeft ons. Zou dat bedoeld zijn? Dat LIEFDE een bedoeling met ons heeft, aan onze eigenliefde voorbij? Zou dat het geheim van een huwelijk of een duurzame relatie zijn, dat er iets in moet ontwaken, groeien, dat liefde geen snelle slogan is, of een honeymoon-spelletje op de tv, maar een vreugdevolle ópgave ... en het geheim hiervan, dat LIEFDE zélf wel het moment van dat ontwaken bepaalt? Liefde gaat langzaam, hoorde ik laatst iemand zeggen. Ja, dacht ik, dat is waar, liefde is geen vluggertje, langzaam gaat langzaam, ze heeft tijd, ze neemt tijd, *laat haar (dus) niet ontwaken, voordat zij het wil.*

Liefde is overgave. Ik hou van je, ik hou van je, weet je hoeveel ik van je houd! Ik noem je: bloemen in de nacht. Wat ben je mooi, je komt helemaal bij me binnen, toe, toe ... Hebben jullie het (nog)? Die woorden, die blikken, die zoenen, eindeloos ... De overgave aan de liefde is? LIEFDE zelf wordt er bijna verlegen van. Het is eros, het is de pijl die ons hart treft en ons tot grote erotische liefde stuwt. Dit is fantastisch weet elke geliefde. Het bijbelse Hooglied zingt erover, maar heeft ook weet van de andere zijde. Dat is de liefde als agape, de dienende liefde, die op zoek gaat naar mensen in nood en hun hierin laat delen. Dat is de opdracht van Liefde, om in gave, opgave en overgave er te zijn voor anderen, dichtbij en ver weg. Dan lacht God en is gelukkig.

3. Drie soorten liefde

We trekken in deze paragraaf een nog iets wijder spoor. De 3 soorten liefdes, ze liggen in concentrische cirkels in elkaar:

3.1 De derde liefde is de liefde tot de dingen die ons omringen, dat is de buitenste ring. We leven te midden van dingen, de levende dingen van de natuur en de levende dingen van de cultuur. Iemand zei: een kiezelsteen is ouder dan ik, of een boom, of een mooi muziekstuk, de MP van Bach bijvoorbeeld. Het is de wereld van het Schone (3 klassieke deugden, het goede, het ware en het schonen). We leven in een tijd waarin deze liefde onder vuur ligt. Kijk naar de publieke ruimte die ons omringt. We ervaren het niet meer van onszelf. De mooie binnensteden ....

3.2. De tweede liefde is de liefde tot onze naasten. Ook hier zijn cirkels te zien. Mensen die je zeer na staan en die wat verder van je weg staan: collega's, kennissen, vrienden, ouders, kinderen, de eigen geliefde. In deze 2de liefde vinden we onze biotoop. Hier worden we gevormd en misvormd, opgevoed of verwaarloosd. Wie nooit deze liefde heeft ervaren zal het zwaar voor de kiezen krijgen in het leven. Denk maar eens aan al die mensen die misbruikt zijn. Op mijn werk (ik kom er straks op terug) heel veel mensen die deze liefde ontberen of er niet mee in aanraking zijn geweest.

3.3. De 3de en de 2de liefde vinden hun oorsprong in de eerste liefde. Dat is de binnenste schil. De 1ste liefde voedt de 2de en de 3de. Als die niet doorgloeit worden door de 1ste liefde van Hij die ons het eerste heeft lief gehad. dan hangt alles in de lucht. 'Wij hebben lief, omdat God ons het eerst heeft lief gehad.' (1 J 4,19)
(‘God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in hem.’ 1 J 4,16)

4. de Minne is al

De geestelijke schrijvers en schrijfsters, de godzoekers, van door de eeuwen heen hebben zich altijd intensief met de liefde bezig gehouden, vooral het Hooglied. Vanavond iets over Hadewijch, een Brabantse begijn uit de 13de eeuw (ca. 1210 - 1260). In de mystieke literatuur heeft zij een woord binnengebracht dat de 1ste liefde nog weer breder trekt, MINNE. Het is een oud Diets woord dat haar geloofservaring uitdrukt. 'Etymologisch is minnen verwant met het Latijnse *memini* (zich herinneren) en *mens* (de geest), met het Engelse *mind*. Oorspronkelijk betekent het woord dus dat in het bewustzijn een andere persoon aanwezig is, namelijk de be-min-de.' (Mommaers, 11/12)
Verder citaat: 'Blijkbaar heeft deze vrouw ...'(13)

'Hadewijch, een Brabantse mystica uit de dertiende eeuw, is haar leven lang geboeid geweest door de Liefde, die zij Minne noemt. De Minne doordringt alles: de liefde tussen mensen, de omgang met de natuur en God zelf. Wie door de Minne wordt geraakt, raakt buiten zichzelf. Het gewone leven komt hem vreemd voor: de Liefde heeft hem weggetrokken uit zijn gewoontes en ingesleten patronen. Wie met Minne in contact komt, gaat anders kijken. Een gelukkige vervreemding. We zijn de greep op onszelf en het leven kwijt.' (Waaijman (Speling 4/96, p. 83)

*Wie haakt naar genieten van minne
Zal al zijn nooddrift overwinnen.
Wie door minne is aangerakt, kan niet sterven,
Haar naam is AMOR: van de dood verlost.
Voor wie doen zou wat minne gebod
En daarbij niet in gebreke zou blijven,
Is zij een weelde die boven alles gaat.
Minne is het levende brood
En haar smaak gaat alle genieting te boven
(citaat bij Marieke van Baest, p.53/ 54 In: 'Als de hemel de aarde raakt.'*

